

PRIJAVLJANJE POŠKODB PRI DELU NA INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE ZA DELO

mag. Mladen Markota, dr. med., inšpektor-višji svetnik*

IZVLEČEK

Zakon o varnosti in zdravju pri delu jasno opredeljuje obveznost delodajalca, da na Inšpektorat RS za delo prijavi nezgode pri delu. V 27. členu nalaga delodajalcem, da morajo na inšpektorat takoj prijaviti vsako smrtno poškodbo oziroma poškodbo, zaradi katere je bil delavec nezmožen za delo več kot tri koledarske dni, kolektivno nezgodo in nevarni pojav.

Ključne besede: nezgoda pri delu, prijava nezgode pri delu, Inšpektorat Republike Slovenije za delo.

ABSTRACT

Health and Safety at Work Act defines that an employer must immediately report to the Labour

Inspectorate any fatal injury or any injury at work leading to an absence of more than three calendar days, or any collective accident, or dangerous situation, or officially established occupational disease.

Key words: accident at work, accident at work report, Labour Inspectorate of the Republic of Slovenia.

UVOD

Že vrsto let v državah članicah EU za beležijo okoli 4,6 milijona nezgod neposredno pri delu, ki imajo za posledico poškodbo, zaradi katere je delavec odsoten z dela več kot tri dni, smrtno pa se poškoduje približno 5.500 delavcev. Pojava sta značilna pretežno za male delodajalce, ki zaposlujejo 65 % delovne sile EU. Države članice EU statistično spremljajo nezgode pri delu v skladu z metodologijo Eurostata – t. i. ESAW (European Statistics Accidents at Work) metodologijo, ki je z vstopom Slovenije v EU postala obvezna tudi za našo državo.

ZAKONSKE PODLAGE ZA PRIJAVLJANJE NEZGOD PRI DELU

Področje prijavljanja nezgod pri delu v naši državi ureja zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 56/99 in 64/01). Najpomembnejši mednarodni pravni vir, ki se implicira na področje prijavljanja nezgod pri delu, je Council Decision 99/126/EC on the Community Statistical Programme 1998-2002, OJ L42, 16. februar 1999. Njegova konkretna implementacija je omenjena ESAW metodologija.

Po zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je poškodba pri delu posledica neposrednega in kratkotrajnega mehničnega, fizikalnega ali kemičnega učinka ali posledica

hitre spremembe položaja telesa, nenadne obremenitve telesa ali drugih sprememb fiziološkega stanja organizma in je vzročno povezana z opravljanjem dela ali dejavnosti, na podlagi katere je zavarovanec zavarovan. Sem spadajo tudi poškodbe, ki jih zavarovanec pretrpi na redni poti na delo in na poti z dela. Za poškodbo pri delu se šteje tudi nenadna bolezen zavarovanca, ki je neposredna ali izključna posledica nesrečnega naključja ali višje sile med opravljanjem dela oziroma dejavnosti, na podlagi katere je bolnik zavarovan.

Vendar zakonodaja ne implicira obveznosti delodajalca, da nezgodo pri delu, ki je imela za posledico poškodbo delavca, tudi prizna kot poškodbo pri delu in delavcu izda t.i. ER-8 (Evidenca Rada) prijavo poškodbe pri delu. Po drugi strani zakon o varnosti in zdravju pri delu jasno opredeljuje obveznost delodajalca, da **mora na inšpektorat za delo prijaviti vsako smrtno poškodbo oziroma poškodbo, zaradi katere je bil delavec nezmožen za delo več kot tri koledarske dni, kolektivno nezgodo in nevarni pojav.**

TRENTNO IN NAČRTOVANO DELO NA OBRAZCU – PRIJAVA NEZGODE

Cilj projekta je bil zagotoviti zbiranje in izkazovanje kakovostnih podatkov na področju nezgod pri delu v skladu z ESAW metodologijo Evropske unije. Analize kakovostnih podatkov o nezgodah neposredno pri delu nam omogo-

čajo načrtovanje ukrepov na republiški in območnih ravneh pa tudi konkretne ukrepe po posameznih dejavnostih. Inšpektorat želi na osnovi kakovostnih podatkov prispevati k zmanjševanju števila nezgod pri delu v državi.

Nadzor nad varovanjem zdravja delavcev je neločljiv del tehničnega nadzora izvajanja zakona o varnosti in zdravju pri delu. Zato so tudi atributi na obrazcu v dobršnem delu tehnično usmerjeni. Zaradi lažjega izpolnjevanja obveznosti ter tudi zato, da so na inšpektorat posredovani vsi podatki, je na njegovi spletni strani dostopna prijava nezgode pri delu z vsemi ustreznimi šifrantami, ki so potrebni za nadaljnjo računalniško obdelavo. Obrazec je dostopen tudi v elektronski obliki na spletni strani: <http://www.id.gov.si>.

ESAW metodologija je obvezna za vse članice EU, zato je uporaba obrazca, ki vsebuje vse v metodologiji zahtevane attribute, obvezna.

Inšpektorat od leta 2004 izkazuje podatke izključno v skladu z ESAW metodologijo Eurostata. To pomeni, da izkazuje samo nezgode, ki so nastale neposredno pri delu in so zahtevale odsotnost z dela več kot tri koledarske dni.

Dosedanje dejavnosti na tem področju omogočajo kakovostno nadaljevanje zbiranja, analiziranja in izkazovanja podatkov o nezgodah pri delu. Prav zato pričakujemo, da bo število prijav v prihodnosti še nekoliko naraščalo predvsem zaradi boljše poročevalske »discipline« delodajalcev (lani je bilo inšpektoratu prijavljenih okoli 15.000

* Inšpektorat Republike Slovenije za delo, Parčova 33, Ljubljana

nezgod pri delu.) Informacijska podpora zbiranju, analiziranju in izkazovanju podatkov o nezgodah pri delu bo tudi v prihodnosti implicirala:

1. posodobitev aplikacije za vnos nezgod pri delu v skladu s metodologijo Eurostata,
2. delo na usklajevanju atributov z zahtevanimi atributi ESAW metodologije. V ta namen smo (glede na to, da je poudarek na tehničnem vidiku nezgode) dodali atribut – materialni povzročitelj nezgode (28a),
3. vsakodnevni vnos podatkov na strežnik inšpektorata (predvidevamo, da se bo število prijav stabiliziralo na okoli 18.000 obrazcev),
4. vzdrževanje aplikacije in osvežitev šifrantov (že zdaj ima večina atributov aktivne šifrante),
5. omogočanje pošiljanja prijav nezgode pri delu po elektronski pošti.

NEKATERI ZANIMIVI PODATKI

Informacije, ki jih inšpektorat dobiva iz prijav nezgod pri delu, omogočajo zelo natančne analize tehničnih vzrokov za nastanek nezgod in posledično poškodbe delavca. V prispevku bi rad predstavil nekatere attribute zbiranja, ki se običajno niso pojavljali v člankih, namenjenih problematiki nezgod pri delu.

Tabela 1. Nezgode pri delu po načinu poškodbe, Slovenija, 2006

Padec z višine	1178
Udarec padajočega predmeta	726
Fizični stres na mišično-skeletnem sistemu	53
Ugriz živali	44
Neposreden stik z elektriko	35
Vdihavanje nevarne snovi	10
Duševni stres ali šok	4
Posreden stik z obločnim varilnimom	30

ZAKLJUČEK

Inšpektorat Republike Slovenije za delo namenja problematiki prijavljanja nezgod pri delu veliko pozornost. Na osnovi dobljenih podatkov (žal jih o poklicnih boleznih ni) ocenjuje stanje na področju varnosti in zdravja pri delu in načrtuje svoje dejavnosti. Ocenjujemo, da bomo morali v prihodnosti še več pozornosti nameniti nadaljnemu razvoju te dragocene podatkovne zbirke, hkrati pa razvijati tudi druge indikatorje, na osnovi katerih bomo spremljali stanje na področju varnosti in zdravja pri delu, kot so spremljanje stresa na delovnem mestu, spremljanje fenomena mobinga in zadovoljstva na delovnem mestu. Tudi razvoj demografske situacije oz. fenomen staranja delovne sile narekuje razvoj bolj občutljivih kazalnikov stanja na področju varnosti in zdravja pri delu.

VODNIK PO PRAVICAH INVALIDOV v slovenski zakonodaji

V okviru aktivnosti - EVROPSKO LETO ENAKIH MOŽNOSTI ZA VSE (2007) - so Inštitut za delo pri Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani kot izdajatelj ter Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in ZVD Zavod za varstvo pri delu d.d. kot soizdajatelja pripravili posebno publikacijo –

VODNIK PO PRAVICAH INVALIDOV v slovenski zakonodaji.

Namen vodnika je praktičen, razumljiv in pregleden prikaz pravic invalidov na posameznih področjih izobraževanja; zaposlovanja in dela; zdravstvenega varstva in zavarovanja; pokojninskega in invalidskega zavarovanja; starševskega varstva in družinskih prejemkov; socialnega varstva; davčnih olajšav; vojnih invalidov; invalidskih organizacij ter uveljavljanja in varstva pravic.

V uvodu je prikazana tudi ustavna in mednarodna ureditev tega področja ter izhodiščne usmeritve za zagotavljanje dostopnosti, vključenosti in polne implementacije načela enakih možnosti za invalide.

V knjigi je prikazan obseg in vsebina pravice otrok s posebnimi potrebami do izobrazbe, vključno s pravico vključevanja teh otrok v redno šolstvo in dolžnostjo države, da zagotavlja posebne oblike šolanja s prilagojenim poukom.

V okviru poglavja o zaposlovanju in delu je opisan delovnopравни položaj invalidnih oseb ter dolžnosti in postopki delodajalca in državnih institucij glede zagotavljanja vključevanja invalidnih oseb na trg dela. Prikazane so tudi pravice delovnih invalidov, vključno s pravico do poklicne rehabilitacije ter posebna ureditev varstva pred odpovedjo in druge pravice invalidov na podlagi delovne zakonodaje.

Ker v življenju žal vedno ni mogoče doseči polne vključitve oseb z invalidnostjo v zaposlitev, so na voljo tudi različne socialnovarstvene storitve in dajatve za ta primer, kar je opisano v posebnem poglavju o socialnem varstvu.

Najobsežnejši del knjige je namenjen pravicam iz invalidskega zavarovanja, s prikazom posameznih pravic in postopkov za njihovo uveljavljanje. Vodnik po pravicah invalidov je zaokrožen s prikazom postopkov za uveljavljanje in varstvo pravic, tako pred pristojnimi organi kot pristojnimi sodišči v okviru sodnega varstva pravic. Za večjo praktično uporabo je dodan seznam invalidskih organizacij ter sezname relevantne literature in zakonodaje.

Cena vodnika je 39 € (9.345,96 SIT) z vključenim DDV.

Priročnik lahko naročite na www.zvd.si ali po elektronski pošti na naslov barbara.vogric@zvd.si

